

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1η δραστηριότητα

A1. α. Στη συνέντευξή του ο Ντέιβιντ Χολάντερ αναφέρεται σε δύο χρήσιμες αρχές που μπορεί να μεταλαμπαδεύσει το μπάσκετ, ειδικότερα στον σύγχρονο ευμετάβλητο κόσμο. Αφενός, είναι σημαντική η προσαρμογή του ανθρώπου στα νέα δεδομένα που διαμορφώνονται, πάντοτε όμως με την αξιοποίηση της συνεργασίας. Αφετέρου, το μπάσκετ μαθαίνει τον άνθρωπο να θέτει υψηλούς στόχους και να επιδιώκει την επίτευξή τους με την υπέρβαση των προσωπικών του ορίων.

A1. β. Μέσα πειθούς επίκλησης στο συναίσθημα:

- Αφήγηση: «Όταν ήμουν έξι ετών, ο πατέρας μου... μπάσκετα».
- Μεταφορική χρήση της γλώσσας: «βαθιά ανθρώπινος»
- Ασύνδετο σχήμα: «Είναι ένας ισχυρός, βασικός, βιώσιμος προσανατολισμός...»
- Ευθύς λόγος: «Κοίτα ψηλά».
- Α' ρηματικό πρόσωπο: «ήμουν, έμαθα»

2η δραστηριότητα

A2. α. Ο τίτλος είναι μια ευθεία ερώτηση στην οποία η γλώσσα χρησιμοποιείται μεταφορικά («το μπάσκετ να σώσει»). Κρίνεται επικοινωνιακά αποτελεσματικός, καθώς προβληματίζει τον αναγνώστη και προσελκύει το ενδιαφέρον του καθιστώντας το ύφος άμεσο και ζωντανό.

A2. β. Στη συγκεκριμένη παράγραφο οι φιλοδοξίες / υψηλοί στόχοι, που πρέπει να θέτει ο άνθρωπος παραλληλίζονται με το μπάσκετ, το «μοναδικό» άθλημα που έχει «υπερυψωμένο» στόχο. Για τη νίκη στο συγκεκριμένο άθλημα χρειάζεται συνεργασία, προσαρμογή και αφήφηση της βαρύτητας. Όπως ακριβώς και η επίτευξη των στόχων μας, που απαιτεί την ανέλιξή μας και την υπέρβαση των ορίων μας. Με τη χρήση της αναλογίας, ο ομιλητής καθιστά πιο κατανοητή την άποψή του και προσδίδει στο ύφος παραστατικότητα και γλαφυρότητα, καθιστώντας τα νοήματά του πιο σαφή και εύληπτα.

A2. γ. «...εμπιστοσύνη/ πίστη απέναντι στους θεσμούς...»

«...αίσθηση συλλογικής ανασυγκρότησης/ ανάπτυξης/ σύνθεσης...»

«...συνεχώς σταθερό/ ακλόνητο/ αμετάβλητο κόσμο...»

3η δραστηριότητα

A3. Ενδεικτικοί τίτλοι:

«Η θωράκιση των νέων απέναντι σε έναν κόσμο ρευστό»

«Τα εφόδια των νέων για τις προκλήσεις των καιρών»

Πρόλογος:

Παρά την πρόοδό του, ο σύγχρονος κόσμος δεν είναι «αγγελικά πλασμένος» για τους νέους. Από τη μία, τους προσφέρει πρωτόγνωρες ευκαιρίες για να εκμεταλλευτούν. Κι από την άλλη, ορθώνει στο δρόμο της ζωής τους εμπόδια, που συχνά φαντάζουν ανυπέρβλητα, ώστε να υλοποιήσουν απρόσκοπτα όσα ονειρεύονται. Για το σκοπό, λοιπόν, αυτό χρειάζονται τα κατάλληλα εφόδια.

Κύριο Μέρος:

Τα εφόδια που χρειάζονται οι νέοι στο σύγχρονο ευμετάβλητο κόσμο.

- Πνευματικά εφόδια: Αυτογνωσία, γενικές γνώσεις, διαρκής επιμόρφωση, εξειδίκευση, γλωσσομάθεια.
- Ψηφιακές δεξιότητες και προσαρμογή στις τεχνολογικές εξελίξεις, ευχερής και συνετή χρήση των νέων τεχνολογιών.
- Ευρεία αντίληψη, κριτική κι απροκατάληπτη σκέψη για την ορθή αξιολόγηση πληροφοριών, αντίσταση στη δημαγωγία που επιδιώκει τη χειραγώγηση και το φανατισμό τους.
- Ψυχικά και ηθικά εφόδια: Αυτοπεποίθηση, υπομονή και επιμονή, εργατικότητα και ψυχικό σθένος απέναντι στις δυσκολίες και τις αποτυχίες, μαχητικότητα, εντιμότητα, υπευθυνότητα και συνέπεια, ιδεαλισμό κόντρα στον υλισμό και τη ματαιοδοξία της εποχής.
- Κοινωνικά εφόδια: Αίσθημα κοινωνικής ευθύνης, ομαδικό πνεύμα, ανοχή και σεβασμός προς τους άλλους και κοινωνική ευαισθησία, κοινωνικές δεξιότητες, δημιουργία υγιών διαπροσωπικών σχέσεων, συνεργασία, αλληλεγγύη και άμιλλα.

Επίλογος:

Η υλοποίηση των νεανικών ονείρων σε έναν κόσμο γεμάτο ακανθώδη προβλήματα, όπως ο σημερινός, δεν είναι εύκολη υπόθεση. Χρέος, λοιπόν, όλων των φορέων αγωγής, είναι να εφοδιάσουν κατάλληλα τους νέους. Άλλωστε, τα όνειρά τους συνυφαίνονται με έναν κόσμο πιο δημοκρατικό, πιο δίκαιο κι ελεύθερο. Με μια λέξη, ανθρωπινότερο!

(Ο συντάκτης)

Σημείωση: Ο εξεταζόμενος, ως νέος κι ο ίδιος, μπορούσε να χρησιμοποιήσει και το α' πληθυντικό πρόσωπο, συντάσσοντας μάλιστα άρθρο για τη σχολική του εφημερίδα.

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1η δραστηριότητα

B1. Το ποιητικό υποκείμενο «ζωγραφίζει» τις μέρες του, αντλώντας δύναμη μέσα από την ποίηση, ώστε να καταφέρει την εκπλήρωση των προσωπικών του στόχων. Τα «χρώματα» τα

παίρνει «απ' της καρδιάς τ' αλφαβητάρι» και τα υλικά για δημιουργία «απ' της σκέψης το εργαστήρι». Έτσι, τα συναισθήματά του και ο πνευματικός του κόσμος αποτελούν για εκείνο πηγή έμπνευσης και δημιουργίας.

2η δραστηριότητα

B2. α. α' ρηματικό πρόσωπο οριστικής: «ζωγραφίζω, παίρνω, ταξιδεύω, ορειβατώ, χάνομαι, έχω».

α' ρηματικό πρόσωπο υποτακτικής: «να ζωγραφίζω».

Με την οριστική δηλώνεται η βεβαιότητα, η πραγματικότητα του πολυδιάστατου ρόλου της ποίησης στη ζωή του ποιητικού υποκειμένου.

Με την υποτακτική δηλώνεται το επιθυμητό, δηλαδή το όνειρο του ποιητικού υποκειμένου να καταστήσει πιο όμορφο όλο τον κόσμο και, ειδικά, των παιδιών.

B2. β. Μεταφορά: «στην πινακοθήκη της καρδιάς μου».

Επανάληψη: «ζωγραφίζω / να ζωγραφίσω».

Προσωποποίηση: «ένα όνειρο που με παιδεύει».

3η δραστηριότητα

B3. Όνειρο του ποιητικού υποκειμένου είναι να «ζωγραφίσει με ποιήματα» τις μέρες όλου του κόσμου. Με αισιόδοξη διάθεση επιθυμεί να φέρει παντού τον «ήλιο» και να κάνει ό, τι χρειάζεται για να είναι τα παιδιά πάντα «γελαστά». Το ποιητικό υποκείμενο αντιλαμβάνεται, όμως, τις δυσκολίες στη διαδικασία αναζήτησης των κατάλληλων εννοιών («στα ύψη τους τα δυσθεώρητα... στις σημασίες τους το βυθό»), ώστε να δομήσει τα «ποιήματα» που επιθυμεί. Ωστόσο, αγωνίζεται για να επιτύχει το στόχο αυτό («ορειβατώ»).

Οι σύγχρονοι νέοι θα μπορούσαν να αντλήσουν έμπνευση από το παραπάνω ποίημα, ώστε υιοθετώντας τη στάση του υποκειμένου, να συνδράμουν και αυτοί στη βελτίωση του κόσμου. Οι εικόνες από παιδιά που κλαίνε σε εμπόλεμες περιοχές του πλανήτη, που πεθαίνουν από πείνα κι ασθένειες, που εργάζονται σαν σκλάβοι, τις οποίες παρακολουθούμε καθημερινά στα δελτία ειδήσεων, φαινόμενα όπως ο ρατσισμός και οι ανισότητες, η επικράτηση του δικαίου του ισχυρότερου, καθιστούν απαραίτητη την ευαισθητοποίηση και τη δραστηριοποίηση των νέων, ώστε να αλλάξουν τον κόσμο, εξανθρωπίζοντάς τον.